

Studiu asupra dezvoltării capacității de sinteză și analiză fonetică în cadrul activităților de educarea limbajului

Prof. înv. preșcolar Mitrache Alina-Constantina
Liceul Teoretic „Adrian Păunescu”, Bârca

Copilul învață limba maternă pe care și-o însușește, prin imitație în comunicarea cu adultul . Copilul preia, fără discernământ, modele oferite de vorbitorii cu care intră în relații de comunicare, modele mai mult sau mai puțin corecte. El preia “blocuri verbale „ în cadrul cărora nu distinge elementele componente cu valoare semantică sau gramaticală. De aceea nu este de mirare că în școală, însușindu-și scrierea, copilul nu separă prin liniuță ceea ce constituie unități semantice și morfologice diferite, dar se pronunță împreună. Aceasta se întâmplă pentru că, înainte de intrarea în școală, copilul nu este învățat să separe cuvintele din comunicare și să distingă unități mai mici decât cuvântul, respectiv silaba și sunetul. Rostirea corectă a sunetelor constituie o premieră trainică pentru viitoarea scriere corectă .

Iată de ce, foarte importantă pentru învățarea ortografiei este dezvoltarea capacității de analiză și sinteză fonetică, capacitate asupra căreia trebuie acționat cu hotărâre atunci când vârsta permite

De aceea se impune ca o necesitate de prim ordin, în vederea pregătirii pentru școală, inițierea lor în tehnica analizei și sintezei fonetice preîntâmpinând astfel greșelile pe care copiii le fac la citire și scriere, greșeli cauzate de pronunția incorectă a sunetelor și cuvintelor, de slaba dezvoltare a spiritului de observație și a capacității de analiză, comparația sunetelor, silabelor, cuvintelor și a deprinderii de a despărți cuvintele în silabe și silabele în sunete.

Pornind de la această constatare, în activitatea pe care am desfășurat-o la grupa mare, am pus un accent deosebit pe jocul de analiză și discriminare fonetică, pe jocurile didactice, care prin conținutul lor au contribuit la dezvoltarea capacității de analiză și sinteză fonetică. De aceea alături de capacitatea de percepere clară și corectă a sunetelor și a grupurilor de sunete, am urmărit și dezvoltarea capacității de a distinge sunetele prin cuvinte.

Astfel la începutul anului școlar am aplicat proba intitulată „Probă pentru distingerea sunetelor din cuvânt „. Această probă am aplicat-o în felul următor:

- am cerut copiilor să asculte cu atenție următoarele cuvinte: *sac, soare, stilou, casă, castron, vas, os, urs*;
- le-am cerut să aleagă cuvintele în care sunetul se află la mijlocul lor;
- le-am cerut să aleagă cuvintele în care sunetul se află la sfârșitul lor.

Analizând rezultatele probei am constatat că : 5 copii au obținut rezultate foarte bune, 8 bune, 2 mediocre, 2 slabe și 1 foarte slab.

Pornind de la aceste rezultate, mi-am planificat o serie de jocuri- exerciții și jocuri didactice care să contribuie la dezvoltarea capacității de a percepe și a distinge sunetele și grupurile de sunete din cuvinte .

La început am desfășurat jocuri și exerciții pentru formarea deprinderii copiilor de a desprinde sunetele din cuvinte, având în vedere ca fiecare sunet să fie cuprins în exerciții la începutul cuvântului, la sfârșitul său sau la mijloc. Astfel am desfășurat mai multe jocuri-exerciții ca : « Când spunem a »

Dacă la început, printr-o scurtă convorbire cu copii privind modul în care îi consultă medicul când îi doare în gât, se exersează pronunția corectă a acestei vocale (gura larg deschisă), apoi sub formă de joc, copiii ascultă cuvinte pe care le rostesc având sarcină să sesizeze dacă acestea conțin

sau nu sunetul « a ». Inițial s-au dat cuvinte pe care le rostesc având sarcină să sesizeze dacă acestea conțin sau nu sunetul « a », după care s-au dat altele care îl conțin pe « a » la început :

-Foaie verde și-o lălea

Avionul are « a » .

-Ariciul mititel

Nu-l duce pe « a » cu el ?

-Cu ața mi-am lucrat

Un șervețel vărgat

Are însă ața mea

Culmea și sunetul « a » ?

Copiii au recunoscut dacă în cuvintele respective există sau nu acest sunet, rostind apoi și respectând indicațiile de articulare acest sunet.

În final s-a cerut copiilor să găsească jetoane a căror denumire să conțină sunetul “a”.

Un alt exercițiu inițial a fost încercuți « Încercuți », copiii primind imagini din cărți pentru colorat au încercuit imaginea care reprezintă un obiect al cărui nume începe cu sunetul cerut (a, b, f, s, z). Am cerut copiilor să justifice acțiunea (am încercuit *păpușa* pentru că începe cu sunetul “p”).

Acest joc-exercițiu pentru a fi eficace a fost desfășurat destul de des în cadrul jocurilor și activităților alese în numeroase variante.

« Alege și grupează »- este un alt joc exercițiu care a plăcut foarte mult copiilor și care a avut ca sarcină să aleagă obiectele jucării al căror nume încep cu sunetul cerut.

“Cine spune mai repede ?” i-a provocat pe copii la o întrecere, (spunându-le că pentru răspunsurile rapide și corecte vor primi câte o floriceică iar cel care va obține mai multe floricele va fi câștigătorul jocului). Folosind una din numărăturile cunoscute i-am cerut copilului la care s-a sfârșit numărătoarea să spună cât mai multe cuvinte care încep cu sunetul „m”, ceilalți copii putând aduce completări. Copilul care rezolvă bine sarcina va primi atâtea floricele câte cuvinte a spus, ceilalți copii fiind obligați să urmărească cu atenție ca să nu repete când le vine rândul cuvintele spuse de colegul lor. Este declarat câștigător acel copil care are cele mai multe floricele.

În jocul didactic: „Așează corect” am folosit numeros material didactic, reprezentând imagini sau obiecte al căror nume conțin diferite sunete mai greu de pronunțat , „ c, z, j „ la începutul, mijlocul sau sfârșitul cuvântului.

La începutul jocului le-am cerut copiilor să denumească un obiect și i-am ajutat să stabilească poziția sunetului respectiv. Apoi introducând și alte obiecte, imagini pe care le împart copiilor, la îndemnul meu „Așează corect”, copii grupează obiectele, imaginile, în 3 categorii: obiecte ale căror nume încep cu sunetul „c”, obiecte ale căror nume conțin „c” la mijloc și obiecte ale căror nume se termină cu sunetul „c”.

Acest joc didactic l-am desfășurat în mai multe variante, având în vedere complexitatea lui, și că nu toți copiii au rezolvat corect sarcinile de la prima variantă desfășurată.

În jocul didactic desfășurat pe grupuri mici de copii, ei au primit câte un set de 4 ilustrații reprezentând aspecte caracteristice ale unuia din cele patru anotimpuri.

Copiii au avut ca sarcină să încercuiască obiectele a căror denumire conține sunetul „a”, „e” sau „i” (indiferent de poziția lui în cuvânt), câștigătoare fiind grupa care a încercuit cele mai multe obiecte.

Prin intermediul acestor jocuri-exerciții s-a urmărit inițierea copiilor în tehnica de distingere a sunetelor prin cuvinte. După aceste jocuri-exercițiu am desfășurat numeroase jocuri didactice cu sarcini mai complexe ca, :”Spune cu ce începe?” prin care am urmărit să le formez copiilor deprinderea de a desprinde din cuvinte primul sunet cu care acesta începe, pronunțarea corectă a sunetului separat și în cuvânt, să le dezvolt capacitatea de analiză fonetică iar în partea a doua a jocului am urmărit și alcătuirea de propoziții corect construite.

Copiii cu avut ca sarcină să recunoască obiectul, să-l denumească, să separe primul sunet și să pronunțe corect.

Ca element de joc am folosit aplauzele, întrecerea, ghicirea. Ca material s-au folosit numeroase jetoane care conțin diferite obiecte:

a- avion, arici, alune;

e- elefant, elev;

i- inele, iepure;

o- oaie, ochelari, ouă;

u- ușă, ureche.

În cadrul acestui joc au fost alese cuvinte care încep numai cu vocale și care formează la începutul cuvântului silabă separată.

De remarcat că din cei 18 copii participanți la joc, 15 au separat corect sunetul. La reușita acestui joc au contribuit în mare măsură jocurile exercițiu desfășurate anterior.

În partea a doua a jocului, le-am cerut să găsească și alte cuvinte care încep cu vocalele exersate anterior, orientându-i spre denumirea unor animale, plante, mijloace de transport.

În final copiii au avut ca sarcină să coloreze toate obiectele ale căror denumiri au ca sunet inițial sunetul „a”.

Jocul didactic „Ghicește cine este” a plăcut foarte mult copiilor în imaginea prezentată.

Copii au fost solicitați să le denumească și să facă analiza cuvintelor. Ei au analizat cuvinte ca: *ac, ar, om, ie, apă, ram, măr, păpușă, minge*. În acest joc ca și în jocurile „Spune câte sunete are cuvântul”, „Recunoaște sunetele”, „Răspunde repede și bine” am folosit mai multe procedee pentru a putea distinge mai ușor sunetele din cuvinte. La început am folosit cuvintele formate din 2 sunete. Copilul solicitat, a așezat pe panou tot atâtea buline câte sunete avea cuvântul. Din răspunsurile primite am observat că analizează mult mai ușor cuvintele formate din sunete mai puține (2-3) și mai greu pe cele formate din mai multe sunete, doar câțiva copii, care nu au frecventat grădinița regulat, ceilalți copii au rezolvat bine sarcinile jocului. Cu acești copii am desfășurat în cadrul activităților alese muncă individuală și pe grupe mici.

Pentru determinarea nivelului capacității de a distinge sunetele din cuvânt, am desfășurat și jocul „Telefonul fără fir”, cerând copiilor să separe sunetele din cuvintele izolate.

Cele mai sesizabile sunete au fost cele inițiale și fianle.

Unii copii au identificat mai greu sunetul respectiv (solicitat) în pozitie mediană.

Cu acești copii în cadrul activităților alese am desfășurat numeroase exerciții pentru a-i deprinde și pe ei să sesizeze corect poziția sunetelor.

Aplicând la sfârșitul anului școlar, aceeași probă de evaluare, am constatat că din cei 18 copii, 13 au distins foarte bine sunetele din cuvânt, 3 bine, 2 mediocru.

Prin conținutul său, jocul didactic desfășurat a cerut din partea copiilor o concentrare puternică a atenției pe o perioadă mai mare de timp în vederea rezolvării unei sarcini. După ce am consolidat la copii deprinderea de a desprinde corect sunetele din cuvinte, am căutat să le formez deprinderea de a despărți cuvintele în silabe. Formarea deprinderii de a despărți cuvintele în silabe, silabele în sunete, dezvoltarea capacității de a separa silabele din cuvinte, sunetele din silabe, au fost obiectivele pe care le-am avut în vedere încă de la începutul anului.

În acest sens am aplicat:

„Probă pentru determinarea capacității de a despărți cuvintele în silabe și silabele în sunete”

- Am cerut copiilor să asculte următoarele cuvinte: *ac, lac, os, arici, castel, masă, minge, baloane, bicicletă, televizor.*

Le-am solicitat să împartă cuvintele în silabe și să spună din câte silabe este format fiecare cuvânt, să împartă silabele în sunete, să precizeze numărul lor și care sunt acestea.

Am constatat că preșcolarii nu sunt familiarizați cu silaba și nu reușesc să împartă corect cuvintele în silabe, mai ales pe cele lungi.

Din cei 18 copii investigați, 5 au răspuns foarte bine, 6 bine, 3 mediu, 2 slab, 2 foarte slab.

Pornind de la aceste rezultate ale probei, mi-am propus să-i familiarizez cu tehnica despărțirii cuvântului în silabe.

La început am exersat cuvinte cunoscute, ușor de pronunțat, însoțind pronunția de așezare sub bărbie a dosului palmei.

Copiii, urmărind lovirea cu bărbia a dosului palmei s-au convins de numărul de silabe. Pentru fixarea și consolidarea deprinderii de a despărți cuvintele în silabe, am creat cu copiii un joc – „Jocul silabelor” pe baza unor versuri:

„Fiți atenți și gândiți bine
Vă-ntreceți acum cu mine
Vă voi spune acum în dată,
Cuvinte dintr-o silabă (ac, ou, orz, rac)
Spuneți voi dintr-o silabă
Alte cuvinte degrabă”.

Copii au ca sarcină să găsească cuvinte constituite dintr-o singură silabă (*om, bou, cal, măr, car, sac, os*).

sau

„Dacă mâna pun sub barbă
Și rostesc cuvântul ma-mă
Numărați și gândiți bine
Câte silabe conține?
Spuneți și voi mai departe

Cuvinte formate din două silabe” (*a-pă, a-rac, bo-boc, ca-nă*) sau pentru a da o notă cât mai plăcută acestor exerciții le-am desfășurat sub forma:

„Am o *nucă* nouă
O despart în două”
Nu-că (*nucă*)

sau :

„Spun acuma *floare*
Frumos mirositoare
Cin`ne spune nouă
Cum se-mparte-n două?”

După ce copiii s-au deprins să despartă cuvântul în silabe am făcut și exerciții inverse, adică indicând o silabă dintr-un cuvânt lor le-a revenit sarcina să adauge noi silabe alcătuind alte cuvinte.

În exercițiul „Ce ți-a adus Moș Crăciun?” folosindu-mă de un sac cu diferite jucării, i-am anunțat pe copii că vor primi câte o jucărie dacă vor ști să spună cum se numește și din câte părți e alcătuit numele. Exercițiul a fost atractiv datorită numeroaselor elemente de joc, dar și instructiv deprinzându-i pe copii să despartă mai bine cuvintele în silabe.

În exercițiul „Alege”, pe lângă sarcinile didactice urmărite în exercițiile precedente am cerut și precizarea în ordine a silabelor. Formulând o propoziție în câteva cuvinte „Veverița roade alune”. La un semnal dat copilul numit va alege un cuvânt din propoziția auzită pe care va trebui să-l despartă în silabe, arătând care este prima, a doua, a treia, reformulând cuvântul iar apoi propoziția. Jocul s-a desfășurat pe grupuri mici de copii tratându-i diferențiat.

Exercițiul „Fii atent” le-a dat copiilor posibilitatea de a formula o propoziție după imagine și de a despărți cuvintele ei în silabe la comanda „ Fii atent”. Apoi pe o foaie de hârtie, copiii au trasat

atâtea liniuțe câte silabe are cuvântul. „Cine denumește obiectul”, „Cine găsește mai repede”, „Să alegem”, „Poți să spui?” - sunt câteva din alte jocuri, exerciții care au avut aceleași sarcini de a-i deprinde pe copii cu tehnica despărțirii în silabe.

Pentru a-i deprinde pe copii să despartă corect în silabe am gradat dificultatea exercițiilor, începând cu cuvinte formate dintr-o silabă, apoi două, continuând cu cele formate din trei sau patru silabe.

„Răspunde repede și bine” a avut ca scop recunoașterea și denumirea obiectelor ilustrate a căror denumire este un cuvânt format dintr-o silabă, 2 sau 3. Despărțind sunetele din aceste silabe apoi, în final copiii au fost solicitați să traseze pe fișe tot atâtea liniuțe câte silabe are cuvântul.

În prima parte a jocului „spune câte silabe are cuvântul copiii au analizat cuvinte formate din 2 silabe, iar apoi după însușirea tehnicii de lucru, din 3, 4, 5 silabe.

Pentru a obține rezultate bune în timpul jocului am folosit mai multe procedee: cuvintele au fost pronunțate de mai multe ori cu gura larg deschisă, așezând pentru fiecare silabă din cuvânt pe panou câte o florică, colorată diferit. În general copiii au dat răspunsuri bune, unele greutăți întâmpinându-le în determinarea numărului și componenței silabice în cazul cuvintelor formate din 3, 4 sau mai multe silabe.

În cazul analizei silabice a acestor cuvinte, copiii au prezentat tendințe de a percepe diferențiat primele silabe, tendința ruperii unității silabice. Această tendință se explică prin acțiunea legii generale după care se face analiza stimulenților complecși. Potrivit acestei legi, unele elemente maschează, induc negativ acțiunea altor elemente. De asemenea, am constatat că preșcolarii analizează mai ușor cuvintele când ele au la bază materialul intuitiv.

Pe tot parcursul jocului am urmărit exprimarea clară și corectă a copiilor, antrenarea acelor copii care întâmpină greutăți în pronunțarea sunetelor și împărțirea cuvintelor în silabe. Dar realizarea acestor obiective am urmărit-o și prin desfășurarea unor jocuri ca: „Cine bine gândește, cuvinte în 2, 3, 4 silabe găsește”, „Cine atent a lucrat, corect a desenat”, „Jocul silabelor, termină cuvântul”, „Completează ce lipsește”, Spune mai departe”.

Foarte interesant, instructiv, s-a dovedit a fi jocul didactic creat „Poți să spui?”. L-a întrebarea mea : „Poți să spui?”, copiii au fost solicitați să găsească o poezie, cântec, poveste ale căror titluri conțin cuvinte formate din 2, 3, 4 silabe sau să găsească un personaj din poveste, al cărui nume este format din 2,3,4 silabe. Copilul este solicitat apoi să vină la tablă, să reprezinte grafic prin ceruțele numărul silabelor, în timp ce grupa rostește tare cuvântul împărțit în silabe. Aflându-se în joc, în situația de protagonist, copilul este activizat, participând cu plăcere la joc. Învățarea prin folosirea elementelor de joc devine mai plăcută, interesantă și atractivă.

Pentru verificarea cunoștințelor privind capacitatea de a despărți cuvintele în silabe și silabele în sunete, la sfârșitul anului școlar am aplicat aceeași probă de evaluare, dar cu sarcini mai complexe. Analizând rezultatele acestei probe am constatat că din 18 preșcolari investigați, 11 au dat răspunsuri foarte bune, 4 răspunsuri bune, 2 mediocre, 1 slab, ceea ce demonstrează contribuția jocurilor didactice la formarea capacității de a despărți cuvintele în silabe și silabele în sunete.

Capacitatea de a compara sunetele, grupurile de sunete în poziții diferite în structura cuvântului reprezintă un alt obiectiv important în dezvoltarea vorbirii.

Pentru a cunoaște capacitatea fiecărui copil din grupă de a compara sunetele și grupurile de sunete din cuvânt la începutul anului școlar am aplicat proba:

Probă pentru compararea sunetelor și grupurilor de sunete din cuvânt.

-am cerut copiilor să asculte cu atenție cuvintele: *mere, motor, rac, mărțișor*, copiii având de indicat poziția sunetului „r”;

-am pronunțat cuvintele: *circ, maci, lucitor* și am cerut copiilor să spună unde se află grupul de sunete „ci”;

-am pronunțat cuvintele: *ghiocel, unghie, gheață, triunghi, ghetă, Gheorghe* și am cerut copiilor să îmi precizeze locul grupurilor de sunete „gi, ghe”;

-am observat că din cei 18 copii prezenți, 6 au realizat integral proba, 5 bine, 4 mediu, 2 slab, 1 foarte slab;

-pentru a dezvolta la copii capacitatea de a compara sunetele, grupurile de sunete, am desfășurat numeroase jocuri didactice, oferindu-le posibilitatea copiilor de a analiza cuvintele, de a compara sunetele în pozițiile diferite pe care le ocupă în structura cuvintelor.

Jocurile didactice „Spune unde se află sunetul”, „Spune unde se află grupul de sunete” i-am pus pe copii în ipostaza de a separa cuvintele în silabe, silabele în sunete, sunetele între ele, indicând locul fiecărui sunet și silaba care o conține .

Datorită conținutului și modului de desfășurare aceste jocuri au constituit mijloace eficiente de activizare a întregii grupe. Pe copiii care au întâmpinat greutăți i-am sprijinit prin întrebări indicații, explicații, aprecieri. Îmbinând activitatea de învățare cu jocul s-a facilitat procesul de consolidare al cunoștințelor.

Pentru dezvoltarea capacității de comparație am desfășurat jocuri didactice, și în cadrul activităților alese, unde, pe baza materialului intuitiv copiii au fost solicitați să facă analiză, comparație, sinteză, fonetică.

După o muncă susținută, la sfârșitul anului școlar am aplicat aceeași probă și din 18 copii prezenți, 13 au răspuns foarte bine, 2 bine, 2 mediu și 1 slab.

O altă probă de evaluare pe care am aplicat-o la începutul anului școlar a fost:

Probă pentru determinarea capacității copilului de a exprima cât mai multe cuvinte care încep cu un anumit sunet sau cu o anumită silabă.

Această probă am aplicat-o în felul următor:

- am prezentat copiilor mai multe imagini ale unor obiecte: floare, măr, ciupercă, frunză, creion, fluture și am cerut selecția acelor imagini a căror denumire începe cu sunetul „f”;
- am spus copiilor următoarele cuvinte: *râu, rață, mașină, ramură, urs, rac*, și le-am cerut să pronunțe cuvintele care încep cu sunetul „r”.

Analizând răspunsurile copiilor, am constatat că nu toți copiii pot exprima cât mai multe cuvinte care încep cu un anumit sunet sau cu o anumită silabă.

Din cei 18 preșcolari testați, 7 copii au răspuns foarte bine, 3 bine, 3 mediu, 4 slab, 1 foarte slab.

Pornind de la aceste rezultate pe tot parcursul anului școlar am căutat să le dezvolt această capacitate de a exprima cât mai multe cuvinte care încep cu un anumit sunet sau cu o anumită silabă. În acest sens le-am pus la dispoziție numeros material intuitiv, am folosit numeroase elemente de joc: întrecerea între copii, aplauzele, am folosit metode activ participative, problematizarea, exercițiul, metoda jocului. Combinând armonios elementele de joc cu obiectivele jocurilor, am desfășurat activități interesante, plăcute, prin care s-a stimulat inițiativa, creativitatea în răspuns. Prin joc am observat cum copilul învață cu plăcere, devine interesat de activitatea ce o desfășoară, cel timid devine și el mai activ, curajos, capătă încredere în posibilitățile proprii.

Jocuri didactice ca: „Spune mai departe”, „Termină cuvântul” , „Cine știe cuvinte noi” , „Cine știe câștigă”, au avut ca scop dezvoltarea la copii a capacității de a explica, exprima, cuvinte care încep cu un anumit sunet, cu o anumită silabă.

Analizând răspunsurile copiilor am observat că majoritatea a reușit să găsească, cuvinte pentru fiecare sunet pronunțat. Mai greoi au fost găsite cuvinte pentru sunetele: *j, z, g, c*; dar prin folosirea unor imagini, prin intermediul unor întrebări ajutoare sarcina a fost îndeplinită.

Astfel, am organizat și desfășurat jocul didactic „Cine știe cuvinte noi”, cu scopul de a dezvolta la copii capacitatea de a exprima și explica cuvinte noi care încep cu un anumit sunet. În timpul desfășurării jocului, ținând locul conducătorului de joc, am pronunțat pe rând câte un sunet,

alegându-le pe acelea pe care copiii le percep, pronunță, diferențiază mai greu: *r, l, g, z, s, ș, t, ț*. Am intervenit cu unele întrebări:

„Unde veniți voi în fiecare zi?” (grădiniță);

„Cine îngrijește grădina?” (grădinarul);

„Cu ce mâncăm noi?” (gura).

Pentru sunetul „z” am folosit întrebările:

„Ce citește tata?” (ziarul);

„Cine înalță casele?” (zidarul);

„Cu ce este acoperit pământul iarna?” (zăpadă).

Tot în desfășurarea acestui joc am constatat că preșcolarii care nu percep, nu pronunță, nu diferențiază corect sunetele, întâmpină greutăți și în găsirea cuvintelor care încep cu acele sunete. În general aceiași copii care au dat răspunsuri bune în prima parte a jocului au răspuns corect și în a doua parte.

Copiii care nu au reușit să răspundă corect au fost puși să repete răspunsurile date de colegii lor. Pentru realizarea obiectivelor propuse, pentru antrenarea tuturor copiilor am folosit elemente de joc, așteptarea, întrecerea între copii, aplauzele, iar ca metode am folosit pe lângă metoda jocului și alte metode ca explicația, demonstrația, problematizarea prin care am pus preșcolarii în situația problemă de a exprima cuvinte care încep cu un anumit sunet fără suport intuitiv. Îmbinând armonios elementele de joc cu obiectivele jocului am desfășurat o activitate complexă, interesantă, plăcută, prin care le-am stimulat copiilor inițiativa, creativitatea în răspuns.

Prin joc copilul învață cu plăcere, devine interesat de activitatea ce o desfășoară, cel timid devine mai volubil, mai activ, mai curajos și capătă încredere în capacitățile lui, mai multă siguranță și rapiditate în vorbire.

Prin jocul didactic desfășurat copiii au avut posibilitatea să-și explice cunoștințele pe care și le-au însușit în cadrul altor activități deoarece, pe lângă faptul că au exprimat cuvinte le-au și explicat sensul conținutului lor. Ei au reușit să explice conținutul cuvintelor noi pe baza cunoștințelor însușite anterior în alte activități. Astfel în jocul didactic „Cine știe mai multe cuvinte?” am oferit copiilor posibilitatea să treacă sub formă de concurs în găsirea și explicarea a cât mai multe cuvinte începute cu silaba dată.

Am desfășurat acest joc în felul următor:

Am împărțit copiii în două subgrupe „șoimii” și „vulturii” și am spus câte o silabă (*ra, na, mă, ga, pa, sa*). În momentul când am pronunțat silabele ambele subgrupe trebuiau să se gândească și să exprime cuvinte cu aceste silabe. Când era numită să răspundă o grupă, toți copiii din această grupă erau solicitați să găsească și să exprime cel puțin un cuvânt.. În timpul jocului cele două echipe își schimbau ordina în emiterea răspunsurilor. Preșcolarii din grupa care a găsit și exprimat cele mai multe cuvinte, au fost desemnați câștigători. Impulsionați de atmosfera concursului, copiii au reușit să găsească mai multe cuvinte și să le exprime cât mai repede. Prin modul lui de organizare abordat și prin conținutul lui, jocul desfășurat a contribuit nu numai la consolidarea deprinderii de a observa cât mai multe cuvinte care încep cu o anumită silabă ci și la dezvoltarea gândirii, a atenției, a rapidității în vorbire, în exprimarea cuvântului.

La sfârșitul jocului prin fișele de evaluare, copiii au stabilit care cuvinte încep cu silaba „ra” și care cuvinte încep cu silaba „la”. Din 18 copii prezenți, 15 au rezolvat corect sarcina didactică, un preșcolar (D.D.) nu a reușit să rezolve sarcina în întregime și un altul (I.D.) nu a încercuit decât un obiect corect. Consider că cei 2 copii nu au reușit să rezolve fișele de evaluare deoarece întâmpinau greutăți în pronunțarea sunetului „r” înlocuindu-l cu sunetul „l” sau „omîțându-l”. Pe acești 2 copii i-am avut mereu în atenție pentru a le corecta aceste defecte de vorbire lucrând cu ei individual și în grupuri mici.

„Cine știe câștigă” a oferit copiilor posibilitatea de a se întrece sub formă de concurs în găsirea și explicarea cât mai multor cuvinte cu o silaba dată.

Pentru fiecare răspuns corect, echipa câștigătoare primea o bulină, câștigătoare fiind echipa cu cele mai multe buline. În partea finală pe fișele de evaluare, copii au stabilit cuvintele care încep cu silaba „mă, nea „. Din cei 18 copii investigați, 2 nu au realizat sarcina completă, deoarece întâmpinau greutăți în pronunțarea corectă a sunetului „s”. Pe acești 2 copii i-am avut mereu în atenție pentru a le corecta defectele de vorbire lucrând individual.

Aceste jocuri alături de altele precum „Jocul silabelor” , „Căutăm cuvintele” au făcut ca la sfârșitul anului școlar , când am aplicat aceeași probă de evaluare, de determinare a capacității copilului de a exprima cât mai multe cuvinte care încep cu un anumit sunet sau cu o anumită silabă, din cei 18 copii, 16 au rezolvat corect sarcina, iar 2 au rezolvat numai primul punct.

Analizând rezultatele probei, consider că toți copiii dispun de capacitatea de a exprima cât mai multe cuvinte care încep cu sunetul sau silaba dată.

Prin desfășurarea unor asemenea jocuri copiii își formează capacitatea de analiză, comparație, sinteză atât de necesară în perioada preabecedară.

Bibliografie:

- Verza Emil -“Limbaș, învățare și personalitate la preșcolari”, Rev. de pedagogie, E.D.P., București, 1975;
- Oprescu Nicolae –“Adaptarea copilului preșcolar la regimul activității școlare” Rev. Înv.Preșcolar nr.1-2 /1998 E.D.P., București
- Magdalena Dumitrana – “Educația limbajului în învățământul preșcolar”, București, Compania,1999